

Wymagania edukacyjne dla klas III
w Szkole Podstawowej nr 2
im. Józefa Piłsudskiego w Sierakowicach

EDUKACJA	Treści nauczania	Przewidywane efekty edukacyjne (umiejętności, wiadomości, społecznie akceptowane zachowania)
POLONISTYCZNA	1. Osiągnięcia w zakresie słuchania:	<ul style="list-style-type: none"> – obdarza uwagę rówieśników i dorosłych – słucha wypowiedzi nauczyciela, rówieśników i innych osób w różnych codziennych sytuacjach – okazuje szacunek wypowiadającej się osobie – wykonuje proste zadania według usłyszanej instrukcji, podawanej przez nauczyciela etapowo – zadaje pytania w sytuacji braku zrozumienia słuchanej wypowiedzi – słucha z uwagą tekstów czytanych przez nauczyciela – słucha uważnie i z powagą wypowiedzi osób podczas uroczystości, koncertów, obchodów świąt narodowych i innych zdarzeń kulturalnych – słucha tekstów interpretowanych artystycznie – przejawia w powyższych wydarzeniach zachowanie adekwatne do sytuacji – słucha wypowiedzi innych i najczęściej czeka na swoją kolej, aby się wypowiedzieć – potrafi na ogół panować nad chęcią nagłego wypowiedzania się, szczególnie w momencie wykazywania tej potrzeby przez drugą osobę

	<p>2. Osiągnięcia w zakresie mówienia:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – mówi na tematy związane z życiem rodzinnym, szkolnym oraz inspirowane literaturą – wypowiada się, stosując adekwatne do sytuacji wybrane techniki języka mówionego: pauzy, zmianę intonacji – formułuje pytania, dotyczące sytuacji zadaniowych, wypowiedzi ustnych nauczyciela, uczniów lub innych osób z otoczenia – wypowiada się w formie uporządkowanej i rozwiniętej na tematy związane z przeżyciami, zadaniem, sytuacjami szkolnymi, lekturą, wydarzeniami kulturalnymi – porządkuje swoją wypowiedź, poprawia w niej błędy – opowiada treść historyjek obrazkowych, dostrzegając związki przyczynowo-skutkowe – wypowiada się na temat ilustracji – opowiada treść historyjek obrazkowych – systematycznie wzbogaca słownictwo czynne – odpowiada na pytania dotyczące przeczytanych tekstów, ilustracji – omawia treść przeczytanych tekstów i obejrzanych ilustracji – nadaje znaczenie i tytuł obrazom i fragmentom tekstów – składa ustne sprawozdanie z wykonanej pracy – recytuje z pamięci krótkie rymowanki, wiersze, piosenki – dobiera stosowną formę komunikacji werbalnej i własnego zachowania, wyrażającą szacunek i empatię do rozmówcy – dostosowuje ton głosu do sytuacji, np. nie mówi zbyt głośno – nazywa czynności, sytuacje, doświadczenia – wykonuje eksperymenty językowe – uczestniczy w zabawie teatralnej – ilustruje mimiką, gestem i ruchem zachowania bohatera literackiego lub wymyślnego – rozumie umowne znaczenie rekwizytu i umie posłużyć się nim w odgrywanej scenie
	<p>3. Osiągnięcia w zakresie czytania:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje uproszczone rysunki, piktogramy, znaki informacyjne, napisy – porządkuje we właściwej kolejności ilustracje historyjek obrazkowych

		<ul style="list-style-type: none"> – uzupełnia brakującą ilustrację historyjki obrazkowej – czyta poprawnie na głos teksty zbudowane z wyrazów opracowanych w czasie zajęć, dotyczące rzeczywistych doświadczeń dzieci i ich oczekiwań poznawczych – czyta i rozumie krótkie teksty informacyjne – czyta w skupieniu po cichu i rozumie teksty drukowane – czyta w skupieniu po cichu teksty zapisane samodzielnie w zeszytcie – wyodrębnia postacie i zdarzenia w tekstach do nauki czytania i krótkich tekstach literackich – ustala kolejność zdarzeń i ich wzajemną zależność – odróżnia zdarzenia istotne od mniej istotnych – odróżnia postacie główne i drugorzędne – wskazuje cechy i ocenia bohaterów – określa nastrój w przeczytanym utworze – wskazuje wydarzenie zmieniające postępowanie bohatera – odróżnia elementy świata fikcji od realnej rzeczywistości, byty rzeczywiste od medialnych, byty realistyczne od fikcyjnych – komponuje początek i zakończenie tekstu na podstawie ilustracji lub przeczytanego fragmentu utworu – wyróżnia w czytanych utworach literackich dialog, opowiadanie, opis – czyta książki wskazane przez nauczyciela – czyta książki samodzielnie wybrane
	4. Osiągnięcia w zakresie pisania:	<ul style="list-style-type: none"> – dba o estetykę i poprawność graficzną odręcznego pisma – pisze czytelnie i płynnie zdania i tekst ciągły – rozmieszcza poprawnie tekst ciągły na stronie zeszytu – pisze w jednej linii – przepisuje zdania i tekst ciągły – przestrzega poprawności ortograficznej w wyrazach poznanych i opracowanych podczas zajęć – pisze z pamięci wyrazy i zdania – pisze ze słuchu wyrazy i zdania – stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu zdania i przecinki przy wyliczaniu

		<ul style="list-style-type: none"> – zapisuje poznane i najczęściej stosowane skróty, w tym skróty matematyczne – porządkuje i zapisuje wyrazy w kolejności alfabetycznej według pierwszej i drugiej litery – zapisuje poprawnie liczebniki oraz wybrane, poznane w trakcie zajęć pojęcia dotyczące dyscyplin naukowych – pisze wielką literą imiona, nazwiska, nazwy miast, rzek, ulic, nazwy geograficzne, tytuły utworów i książek – pisze poprawnie wyrażenia przyimkowe – nad, pod, obok, w, za, przy, przed – pisze samodzielnie kilka zdań na podany temat – pisze notatkę, życzenia, ogłoszenie, zaproszenie, podziękowanie, list – zapisuje wielką literą adres nadawcy i odbiorcy listu – pisze krótkie teksty, wykorzystując aplikacje komputerowe – układa i zapisuje zdarzenia we właściwej kolejności – układa i zapisuje plan wypowiedzi – układa i pisze opis przedmiotu, rośliny, zwierzęcia na podstawie ilustracji lub własnych obserwacji – układa i zapisuje opowiadanie złożone z około 10 zdań
	<p>5. Osiągnięcia w zakresie kształcenia językowego:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyróżnia w wypowiedziach zdania, w zdaniach wyrazy, w wyrazach sylaby oraz głoski – różnicuje głoski na samogłoski i spółgłoski – rozróżnia i stosuje w poprawnej formie rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki – rozpoznaje zdania oznajmujące, pytające, rozkazujące w wypowiedziach ustnych i pisemnych – przekształca zdania oznajmujące w pytania i odwrotnie oraz zdania pojedyncze w złożone – gromadzi słownictwo wokół danego tematu – gromadzi wyrazy/skojarzenia z podanym wyrazem – rozpoznaje wyrazy o znaczeniu przeciwnym, wyrazy pokrewne i o znaczeniu bliskoznacznym – łączy w pary i tworzy pary wyrazów o znaczeniu przeciwnym (różne części mowy) – zna wyrazy dźwiękonaśladowcze, – tworzy rodziny wyrazów

		<ul style="list-style-type: none"> – używa wyrazów bliskoznacznych – zna wyrazy o różnym znaczeniu, taka sama pisownia, różna pisownia, takie samo brzmienie (homonimy) np. zamek–budowla, w drzwiach oraz wyrazy o innym znaczeniu, innej pisowni (homofony) np. morze, może – tworzy rymy – tworzy wyrazy miłe i nieprzyjemne (kot, kotek, kocur, kocisko; pies, psina, psisko; ptak, ptaszek, ptaszysko itp.) – zna znaczenie wybranych porównań, stałych związków frazeologicznych i przysłów – łączy wyrazy w wypowiedzenia i poprawnie formułuje zdania pojedyncze i zdania złożone – odróżnia i nazywa utwory wierszowane od pisanych prozą, określa, który tekst jest notatką, zagadką, życzeniami, zaproszeniem, podziękowaniem, ogłoszeniem, opowiadaniem, opisem, listem
	6. Osiągnięcia w zakresie samokształcenia:	<ul style="list-style-type: none"> – podejmuje próby zapisu nowych samodzielnie poznanych wyrazów i sprawdza poprawność ich zapisu, korzystając ze słownika ortograficznego – korzysta z różnych źródeł informacji, np. atlasów, czasopism dla dzieci, słowników i encyklopedii, zasobów internetu i rozwija swoje zainteresowania – wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się
MATEMATYCZNA	1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia stosunków przestrzennych i cech wielkościowych:	<ul style="list-style-type: none"> – określa położenie przedmiotów w przestrzeni i na płaszczyźnie – rozróżnia lewą i prawą stronę swojego ciała i drugiej osoby – wyprowadza kierunki od siebie i innej osoby widzianej z przodu (także przedstawionej na fotografii czy obrazku) – dostrzega symetrię i rysuje drugą połowę figury symetrycznej – porównuje przedmioty pod względem wyróżnionej cechy i porządkuje je w serie malejące i rosnące – posługuje się pojęciami: pion, poziom, skos

	<p>2. Osiągnięcia w zakresie rozumienia liczb i ich własności:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – liczy (w przód i wstecz) od danej liczby po 1, po 2, po 10 w dostępnym mu zakresie – liczy setkami do 1000 – rozumie pojęcie liczby w aspekcie głównym, porządkowym i miarowym – wyjaśnia znaczenie cyfr w zapisie liczby; wskazuje jedności, dziesiątki, setki, tysiące – odczytuje i zapisuje, za pomocą cyfr liczby od zera do tysiąca oraz wybrane liczby do miliona (np. 1500, 10 000, 800 000): – umie zapisać cyframi i odczytać wybrane liczby do 1 000 000 – porównuje dwie dowolne liczby w zakresie 10 000 (słownie i z zastosowaniem znaków: <, >, =) – porządkuje liczby od najmniejszej do największej i odwrotnie – rozumie sformułowania typu: liczba o 7 i więcej większa, liczba o 10 i więcej mniejsza w zakresie dostępnym dla dziecka
	<p>3. Osiągnięcia w zakresie posługiwania się liczbami:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia istotę działań matematycznych – dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia oraz związki między nimi – korzysta intuicyjnie z własności działań – dodaje do podanej liczby w pamięci i od podanej liczby odejmuje w pamięci liczbę jednocyfrową, liczbę 10, liczbę 100 oraz wielokrotności 10 i 100 (w prostszych przykładach) zakresie 1000 – mnoży i dzieli w pamięci w zakresie tabliczki mnożenia – mnoży w pamięci przez 10 liczby mniejsze od 20 – mnoży liczby dwucyfrowe przez 2, zapisując, jeśli ma taką potrzebę, częściowe wyniki działań – rozwiązuje równania z niewiadomą zapisaną w postaci okienka (uzupełnia okienko) – stosuje własną strategię obliczeń, poprawnie zapisuje przeprowadzone obliczenia – posługuje się znakiem równości, znakami czterech podstawowych działań – korzysta intuicyjnie z własności działań – dodaje liczby dwucyfrowe typu $32 + 24$, $45 + 38$ i odpowiednie przypadki

		<p>odejmowania, zapisując w razie potrzeby – cząstkowe wyniki działań lub wykonując działania w pamięci, od razu podaje wynik</p> <ul style="list-style-type: none"> – sprawnie dodaje i odejmuje liczby w zakresie 100 – sprawdza wyniki dodawania za pomocą odejmowania – podejmuje próby obliczania sum i różnic różnymi sposobami – oblicza sumy i różnice większych liczb w prostych przykładach typu: $250 + 50$, $180 - 30$ – podaje z pamięci iloczyny w zakresie tabeli mnożenia – sprawdza wyniki dzielenia za pomocą mnożenia – ilustruje mnożenie i dzielenie – stosuje w praktyce i na materiale manipulacyjnym rozdzielną mnożenia względem dodawania – zna terminy: czynniki, iloczyn, dzielna, dzielnik, iloraz – oblicza niewiadomą w postaci okienka (bez przenoszenia na drugą stronę) – rozwiązuje łatwe równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka (bez przenoszenia na drugą stronę) – ilustruje formuły działań na grafach i w tabelach, oblicza je – porównuje, dodaje i odejmuje pełne tysiące w zakresie 10 000
	<p>4. Osiągnięcia w zakresie czytania tekstów matematycznych:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – analizuje i rozwiązuje zadania matematyczne wyrażone w konkretnych sytuacjach, na rysunkach, diagramach, tabelkach lub w słownie podanej treści, – dostrzega problem matematyczny oraz tworzy własną strategię jego rozwiązania, odpowiednią do warunków zadania; opisuje rozwiązanie za pomocą działań, równości z okienkiem, rysunku lub w inny wybrany przez siebie sposób np. diagramie – rozwiązuje, układa i przekształca zadania jednodziałaniowe – rozwiązuje zadania tekstowe na porównywanie różnicowe – rozwiązuje zadania złożone łańcuchowo – rozwiązuje zadania złożone nie łańcuchowo – rozwiązuje zadania złożone w kilku etapach – rozwiązuje wybrane zadania złożone

		<ul style="list-style-type: none"> – podejmuje próby rozwiązywania zadań złożonych w jednym zapisie zgodnie z kolejnością sugerowaną treścią zadania – układa zadania tekstowe do podanych sytuacji, rysunków i formuł działań, rozwiązuje je i przekształca – rozwiązuje zadania nietypowe i celowo źle sformułowane – rozwiązuje zadania typu logicznego – tworzy łamigłówki matematyczne, wykorzystuje w tym procesie własną aktywność artystyczną, techniczną, konstrukcyjną – wybrane działania realizuje za pomocą prostych aplikacji komputerowych
	5. Osiągnięcia w zakresie rozumienia pojęć geometrycznych:	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje i nazywa figury: koło, prostokąt (w tym kwadrat), trójkąt – rozpoznaje i poprawnie nazywa figury położone nietypowo – rysuje odcinki i łamane o podanej długości – rysuje odręcznie prostokąty (w tym kwadraty) wykorzystując sieć kwadratową – mierzy obwody różnych figur za pomocą narzędzi pomiarowych, także w kontekstach z życia codziennego – oblicza obwód trójkąta i prostokąta (w tym kwadratu) o danych bokach – rysuje drugą połowę figury geometrycznej – rysuje figury w pomniejszeniu i powiększeniu – kontynuuje regularność w prostych motywach (szlaczki, rozety) – rozpoznaje i nazywa wybrane cechy figur geometrycznych – dostrzega symetrię w środowisku przyrodniczym, w sztuce użytkowej – mierzy i zapisuje wyniki pomiarów długości, szerokości i wysokości przedmiotów – dokonuje pomiarów odległości między obiektami, porównuje wyniki – posługuje się jednostkami: milimetr, centymetr, metr, kilometr – wyjaśnia związki między jednostkami długości – posługuje się wyrażeniami dwumianowanymi – wyjaśnia pojęcie kilometra – wie, że 1 cm to 10 mm
	6. Osiągnięcia w zakresie stosowania matematyki w sytuacjach życiowych oraz w innych obszarach edukacji:	<ul style="list-style-type: none"> – klasyfikuje objekty i różne elementy środowiska społeczno-przyrodniczego z uwagi na wyodrębnione cechy – dostrzega rytm w środowisku przyrodniczym, sztuce użytkowej i innych wytworach człowieka, obecnych

		<p>w środowisku dziecka</p> <ul style="list-style-type: none"> – dzieli na dwie i cztery części, np. kartkę papieru, czekoladę; używa pojęć: połowa, dwa i pół, cztery równe części, czwarta część lub ćwierć – używa pojęcia „kilometr” w sytuacjach życiowych (np. przejechaliśmy 27 km) – wykonuje łatwe obliczenia dotyczące miar długości (z zamianą jednostek) – waży przedmioty, używa określeń: tona, kilogram, pół kilograma, dekagram, gram – wykonuje łatwe obliczenia, używając tych miar (z zamianą jednostek) – porównuje ciężar przedmiotów, wskazuje przedmioty lżejsze i cięższe – odmierza płyny różnymi miarkami – używa określeń: litr, pół litra, ćwierć litra – dokonuje prostych obliczeń i porównuje ilości mierzonych płynów – odczytuje godziny na zegarze ze wskazówkami oraz elektronicznym (wyświetlającym cyfry w systemie 24-godzinnym) wykonuje proste obliczenia dotyczące czasu – posługuje się jednostkami czasu: doba, godzina, pół godziny, kwadrans, minuta, sekunda – wykonuje proste obliczenia zegarowe w obrębie godzin i minut – oblicza upływ czasu z użyciem jednostek: pół godziny, kwadrans – posługuje się stoperem, aplikacjami telefonu, tabletu, komputera – wie, do czego służą termometry i jakie są ich rodzaje – mierzy temperaturę za pomocą termometru oraz odczytuje ją (również temperatury ujemne bez konieczności posługiwania się liczbami ujemnymi, np. 5 stopni mrozu, 3 stopnie poniżej zera) – zna kolejność dni tygodnia i miesięcy w roku, liczbę dni w miesiącu – odczytuje, podaje i zapisuje daty – umie uporządkować chronologicznie podane daty – wykonuje proste obliczenia kalendarzowe w sytuacjach życiowych – wykonuje obliczenia pieniężne; zamienia złote na grosze i odwrotnie, rozróżnia nominały na monetach i banknotach, wskazuje różnice w ich sile nabywczej – zna będące w obiegu monety i banknoty (złote, grosze)
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcie długu i konieczność jego spłaty – rozumie zależności między ilością, ceną i wartością – oblicza koszt zakupów na podstawie ilości i ceny towarów – liczy wartość otrzymanej reszty – układa, rozwiązuje i przekształca proste zadania o kupowaniu i płaceniu – wykorzystuje warcaby i szachy oraz inne gry planszowe lub logiczne do rozwijania umiejętności myślenia strategicznego, logicznego, rozumienia zasad – przekształca gry, tworząc własne strategie i zasady organizacyjne – wykorzystuje nabyte umiejętności do rozwiązywania problemów, działań twórczych i eksploracji świata, dbając o własny rozwój i tworząc indywidualne strategie uczenia się
SPOŁECZNA	1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska społecznego:	<ul style="list-style-type: none"> – identyfikuje się z grupą społeczną, do której należy: rodziną, klasą, a także społecznością lokalną i narodem – poznaje i respektuje normy i reguły postępowania w tych grupach – uczestniczy w wydarzeniach i uroczystościach szkolnych oraz organizowanych przez społeczność lokalną – wyjaśnia, iż wszyscy ludzie posiadają prawa i obowiązki – wymienia własne prawa i obowiązki jako członka rodziny i ucznia, stara się przestrzegać ich i stosować je w codziennym życiu – przyjmuje konsekwencje swojego uczestnictwa w grupie i własnego w niej postępowania w odniesieniu do przyjętych norm i zasad – ocenia postępowanie swoje i innych osób odnosząc się do poznanych wartości takich jak: godność, honor, sprawiedliwość, obowiązkowość, odpowiedzialność, przyjaźń, życzliwość, umiar, powściągliwość, pomoc, zadośćuczynienie, przeproszenie, uznanie, uczciwość, wdzięczność oraz inne, respektowane przez środowisko szkolne – stosuje formy grzecznościowe w stosunku do dorosłych, w uprzejmy sposób zwraca się do kolegów – okazuje swoim bliskim miłość i przywiązanie

		<ul style="list-style-type: none"> – nawiązuje i pielęgnuje przyjaźnie w miarę swoich możliwości – respektuje prawo innych do pracy i wypoczynku – stara się dzielić z potrzebującymi – wie, że warto być odważnym, zwłaszcza jeśli krzywdzeni są słabsi – zastanawia się nad tym, na co ma wpływ, na czym mu zależy, do czego może dążyć, nie krzywdząc innych – i dostosowując możliwości do realiów ekonomicznych rodziny – stara się być sprawiedliwym i prawdomównym, przeciwdziała kłamstwu i obmowie – wie, że nie wolno zabierać cudzej własności bez pozwolenia, pamięta o oddawaniu pożyczonych rzeczy i nie niszczy ich – wie, że wyrządzone szkody należy naprawić – przedstawia siebie i grupę, do której należy, klasę – zna podstawowe relacje rodzinne między najbliższymi – rozumie termin adopcja – zapisuje swój adres, zawód rodziców i innych wybranych członków rodziny – posługuje się tymi danymi wyłącznie w sytuacjach bezpiecznych dla siebie i reprezentowanych osób, dla bezpieczeństwa własnego jest powściągliwy w używaniu danych osobistych w sytuacjach nowych i wirtualnych – rozpoznaje i nazywa wybrane grupy społeczne, do których nie należy, np. drużyny i kluby sportowe – stosuje we właściwej sytuacji słowa: porozumienie, umowa – uczestniczy w wyborach do samorządu uczniowskiego w klasie, w szkole – wymienia przykłady stowarzyszeń powstałych w efekcie porozumień i umów grup społecznych, w tym stowarzyszenia pomocy osobom niepełnosprawnym, a także stowarzyszenia dużych grup społecznych, jak miasta i państwa, Unia Europejska – nazywa wybrane narodowości – jest tolerancyjny – wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa (bez względu na miejsce urodzenia, kolor skóry, wyznawaną religię czy status materialny)
--	--	--

		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia i porównuje zwyczaje ludzi, np. dotyczące świąt i tradycji w różnych regionach Polski – wie, że są różnice między ludźmi różnych narodów i kultur, podaje przykłady z wybranych krajów Unii Europejskiej i innych regionów świata (m.in. opisuje tradycyjne życie Eskimosów) – wykorzystuje pracę zespołową w procesie uczenia się, w tym przyjmując rolę lidera zespołu – komunikuje się za pomocą nowych technologii – współpracuje z innymi w różnych sytuacjach życiowych – jest uczynny i uprzejmy wobec innych, nawet jeśli różnią się od niego pod względem sytuacji materialnej czy zwyczajów – wie, że wynagrodzenie otrzymuje się za pracę – wie, że ludzie mają różną sytuację materialną – wie, że nie można dążyć do zaspokojenia swoich pragnień kosztem innych, należy dostosowywać własne oczekiwania do realiów ekonomicznych rodziny – w sytuacjach codziennych niesie pomoc potrzebującym, szczególnie osobom starszym i niepełnosprawnym – opisuje, jakie trudności mogą mieć w życiu osoby niesłyszące lub niewidzące – ma świadomość istnienia języka migowego oraz alfabetu Braille’a
	<p>2. Osiągnięcia w zakresie orientacji w czasie historycznym:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o legendarnym powstaniu państwa polskiego – wyjaśnia związek legendy z powstaniem godła i barw narodowych – opowiada wybrane polskie legendy związane m.in. z Wisłą, Krakowem, Warszawą, Wieliczką, powstaniem nazw wybranych miejscowości – zna pełną nazwę swojej ojczyzny – rozpoznaje symbole narodowe: herb, godło i flagę Polski, hymn polski oraz wybrane stroje ludowe (krakowski, góralski) – opowiada o przygotowaniach do świąt, również państwowych (w tym 1 Maja, 2 Maja, 3 Maja, 11 Listopada oraz 1 Listopada) i w miarę możliwości w nich uczestniczy

		<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje chorągiewkę lub kokardę narodową – zachowuje się godnie i z szacunkiem podczas śpiewania lub słuchania hymnu, wciągania flagi na maszt itp. – wie, kiedy zakładamy stroje w barwach narodowych – rozpoznaje i nazywa patrona szkoły, wyjaśnia pojęcie „patron” – wymienia imię pierwszego króla Polski – zna znaczenie wyrazu konstytucja, wymienia instytucje i osoby, które rządzą w Polsce – wymienia nazwy dawnych stolic Polski (Gniezno, Kraków) – wyjaśnia znaczenie wybranych zwyczajów i tradycji polskich – opisuje znaczenie dorobku minionych epok w życiu człowieka, jest świadomy, iż stosuje w swej aktywności ten dorobek, np. cyfry arabskie i rzymskie – podaje przykłady zmian, które zaszły w świecie w ciągu ostatnich stu lat – opowiada historię własnej rodziny, przedstawia jej tradycje – przedstawia wybrane postacie i prezentuje ciekawostki o wielkich Polakach, w tym o Fryderyku Chopinie, Mikołaju Koperniku, Marii Skłodowskiej-Curie, Janie Matejko, Janie Pawle II.
PRZYRODNICZA	1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia środowiska przyrodniczego:	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje w swoim otoczeniu wybrane gatunki roślin i zwierząt, w tym chronione – rozpoznaje i wyróżnia wybrane cechy ekosystemów: lasu, pola, łąki, zbiorników wodnych, a także sadu, ogrodu i parku – określa składowe i funkcje ekosystemu na przykładzie lasu – rozpoznaje wybrane zwierzęta i rośliny, których w naturalnych warunkach nie spotyka w polskim środowisku przyrodniczym, – rozpoznaje wybrane, popularne gatunki hodowlane – wie, w jaki sposób warunki konieczne do rozwoju rośliny, są zaspokajane w hodowlach (m.in. porównuje ze sobą piasek i ziemię z ogrodu) – prowadzi proste hodowle roślin

		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia zasady opieki nad zwierzętami domowymi, hodowlanymi i innymi – potrafi opowiedzieć o pracach prowadzonych przez człowieka w gospodarstwie rolnym, na polu, w ogrodzie i na łące w kolejnych porach roku – wymienia nazwy gatunków hodowanych i uprawianych w Polsce – wie, jakie korzyści czerpie człowiek z uprawy roślin i hodowli zwierząt m.in. łączy produkty z gatunkiem, dzięki któremu je otrzymujemy, wymienia przykłady sytuacji, w których zwierzęta (psy, konie) pomagają człowiekowi – odszukuje w różnych dostępnych zasobach, w tym internetowych, informacje dotyczące środowiska przyrodniczego potrzebne do wykonania zadania, ćwiczenia – opisuje zmiany zachodzące w przyrodzie podczas pór roku oraz doby m.in. zna sposoby przystosowywania się zwierząt do zmieniających się warunków (odloty i przyloty ptaków itd.), umie powiązać kolejne fazy rozwoju roślin z porami roku (w tym rozwój kwiatów i owoców – opisuje życie człowieka w konkretnych porach roku (sposób dbania o siebie, prace w gospodarstwie, formy odpoczynku) – wie, jakie są warunki konieczne do rozwoju roślin i zwierząt – planuje, wykonuje proste obserwacje, doświadczenia i eksperymenty dotyczące obiektów i zjawisk przyrodniczych – tworzy notatki z obserwacji – podejmuje próbę wyjaśnienia istoty obserwowanych zjawisk według procesu przyczynowo-skutkowego i czasowego – chroni przyrodę (nie śmieci, szanuje rośliny, pomaga zwierzętom przetrwać zimę itd.) – wie o istnieniu wybranych form ochrony przyrody (ochrona gatunkowa, Parki Narodowe, pomniki przyrody), wymienia ich przykłady m.in. w najbliższym otoczeniu – miejscowości, regionie – segreguje odpady, – ma świadomość przyczyn i skutków takiego postępowania
--	--	--

	<p>2. Osiągnięcia w zakresie funkcji życiowych człowieka, ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i odpoczynku:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje zawód oraz inne zajęcia wykonywane przez rodziców oraz ludzi znanych z miejsca zamieszkania – ma świadomość czym zajmują się osoby pracujące w szkole oraz w służbach mundurowych i medycznych (policjant, strażak, lekarz, weterynarz), a także w innych wybranych zawodach (pilot, kelner, fryzjerka) – przedstawia charakterystykę wybranych zajęć i zawodów użyteczności publicznej – w sytuacji zagrożenia wie, do kogo może się zwrócić o pomoc – zna numery alarmowe telefonów: pogotowia, policji, straży pożarnej i numer alarmowy 112 – posługuje się numerami telefonów alarmowych, formułuje komunikat – wezwanie o pomoc: policji, pogotowia ratunkowego, straży pożarnej – posługuje się danymi osobowymi w kontakcie ze służbami mundurowymi i medycznymi, w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia – dba o higienę oraz estetykę własną oraz otoczenia, również w trakcie nauki – opisuje na czym polega zdrowy styl życia (ruch, w tym na świeżym powietrzu, higiena również jamy ustnej, prawidłowe odżywianie, odpoczynek) – ma świadomość konieczności słuchania wskazówek lekarza i stomatologa – zna podstawowe zasady zapobiegania chorobom zakaźnym i przeziębieniom – zna podstawowe potrzeby fizjologiczne człowieka – reaguje stosownym zachowaniem w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa, zdrowia jego lub innej osoby – zna podstawowe zasady pierwszej pomocy (sprawdzenie przytomności, oddechu i ułożenie w bezpiecznej pozycji nieprzytomnego, a także postępowanie w przypadku zranienia, krwotoku z nosa, oparzenia, zadławienia, przegrzania) – zna niektóre zagrożenia ze strony innych ludzi. – ma świadomość istnienia urzędu rzecznika praw dziecka – wymienia i opisuje podstawowe grupy produktów żywnościowych (warzywa i
--	---	--

		<p>owoce, nabiał itd.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma świadomość znaczenia odpowiedniej diety dla utrzymania zdrowia – ogranicza spożywanie posiłków o niskich wartościach odżywczych i niezdrowych – zachowuje umiar w spożywaniu produktów słodzonych, zna konsekwencje zjadania ich w nadmiarze – przygotowuje posiłki służące utrzymaniu zdrowia – wykonuje kanapki lub sałatkę warzywną – ubiera się odpowiednio do stanu pogody – potrafi samodzielnie określić stan pogody w danym dniu, – analizuje zjawiska i wiąże przyczynę ze skutkiem – orientuje się, o czym mówi osoba zapowiadająca pogodę w radiu lub w telewizji – rozróżnia podstawowe znaki drogowe – opisuje, w jakim celu stawiane są znaki zakazu, nakazu, informacyjne i ostrzegawcze – stosuje przepisy bezpieczeństwa w ruchu drogowym i w miejscach publicznych – orientuje się, że trudne warunki drogowe i atmosferyczne (oblodzenie, zmrok, śnieg) mogą ograniczać bezpieczeństwo pieszych – przestrzega zasad zachowania się w środkach publicznego transportu zbiorowego – stosuje się do zasad bezpieczeństwa w szkole, domu i na dworze, w tym: stosuje zasady bezpiecznej zabawy w różnych warunkach i porach roku, wie jak postępować w przypadku samodzielnego pozostania w domu lub kontaktu z nieznajomymi – wie, jakie niebezpieczeństwa mogą zagrażać turystom w górach oraz na plaży – rozpoznaje znaki i symbole informujące o różnych rodzajach niebezpieczeństw oraz zachowuje się zgodnie z informacją w nich zawartą – ma świadomość istnienia zagrożeń ze strony środowiska naturalnego, takich
--	--	---

		<p>jak np. huragan, burza, lawina, śnieżycy, silne promieniowanie słoneczne oraz ich następstwa: powódź, pożar</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa odpowiednie sposoby zachowania się człowieka w takich sytuacjach – ma świadomość obecności nieprawdziwych informacji, np. w przestrzeni wirtualnej – sprawdza informacje, zadając pytania nauczycielowi, rodzicom, policjantowi, straży miejskiej – stosuje zasady bezpieczeństwa podczas korzystania z urządzeń cyfrowych – rozumie i respektuje ograniczenia związane z czasem pracy z takimi urządzeniami – stosuje zasady netetykiety – ma świadomość, iż nieodpowiedzialne korzystanie z technologii ma wpływ na utratę zdrowia człowieka – wymienia przykłady pozytywnego znaczenia technologii w życiu człowieka (w tym opisuje działanie katalogu elektronicznego w bibliotece)
	<p>3. Osiągnięcia w zakresie rozumienia przestrzeni geograficznej:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – określa położenie swojej miejscowości – podaje status administracyjny własnej miejscowości (wieś, miasto) – opisuje charakterystyczne elementy przyrody – opisuje charakterystyczne miejsca wybranego obszaru w Polsce (np. okolice zamieszkania) w tym Parki Krajobrazowe i Parki Narodowe. – wie, w jakim regionie Polski mieszka – wskazuje na mapie fizycznej Polski jej granice, góry (w tym Tatry, Bieszczady, Karkonosze, Baranią Górę), morze, rzeki (Wisłę, Odrę, największe rzeki w swoim regionie), wybrane miasta (swoją miejscowość, Warszawę, Gdańsk, Kraków, Toruń, Wieliczkę, stolicy makroregionów Polski oraz inne miasta poznawane przy okazji różnych tematów) – wskazuje na mapie i opisuje warunki naturalne ważniejszych krain geograficznych Polski – wymienia i opisuje wybrane bogactwa naturalne Polski (sól, węgiel, żelazo,

		<p>siarkę, ropę naftową, glinę)</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na globusie lokalizację Polski, kontynentów, biegunów oraz państw znanych z lektur szkolnych) – wymienia i wskazuje na mapie główne kierunki geograficzne – określa położenie miejscowości używając określeń „na północ od...” – podejmuje próby samodzielnego odczytywania mapy oraz wyznaczania trasy na podstawie prostych wskazówek – wymienia nazwę stolicy Polski, opisuje wygląd herbu – opisuje charakterystyczne obiekty Warszawy (w tym również Pomnik Małego Powstańca i Grób Nieznanego Żołnierza), – wyjaśnia znaczenie stolicy dla całego kraju – przedstawia charakterystyczne dla Polski miejsca i tradycje z których słynie, m.in. opowiada o zabytkach Krakowa i Warszawy, najstarszej kopalni w Wieliczce, szczególnie cennych obszarach przyrodniczych, wymienia nazwy miejscowości, w których można zwiedzać zabytkową starówkę, średniowieczne zamki, porty – opisuje sporty zimowe, wymienia miejsca, w których można je w Polsce uprawiać oraz nazwiska najbardziej znanych Polskich sportowców (m.in. Adam Małysz, Justyna Kowalczyk) – wie, że Polska znajduje się w Europie i należy do Unii Europejskiej – wyznacza główne kierunki geograficzne na podstawie cienia, – rozpoznaje charakterystyczne rodzaje opadów (w tym grad i mgła) oraz osadów atmosferycznych (rosa, szron, szadź) – zna kolejność pór roku – podaje daty rozpoczęcia kolejnych pór roku – potrafi wymienić różnice w pogodzie między poszczególnymi porami roku (m.in. nazywa związane z nimi zjawiska atmosferyczne) – przedstawia położenie Ziemi w Układzie Słonecznym – wykonuje makietę Układu Słonecznego
--	--	---

<p>PLASTYCZNA</p>	<p>1. Osiągnięcia w zakresie percepcji wizualnej, obserwacji i doświadczeń – wyróżnianie w obrazach, ilustracjach, impresjach plastycznych, plakatach, na fotografiach:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wyróżnia kształty obiektów – nadaje im nazwę i znaczenie, podaje części składowe, podobieństwa, różnice, cechy charakterystyczne części składowych – wyróżnia wielkości i proporcje, położenie i oddalenie pojedynczych obiektów i elementów złożonych, różnice w wyglądzie tego samego przedmiotu w zależności od położenia i zmiany stanowiska osoby patrzącej na obiekt – wyróżnia barwę, walor różnych barw, różnice walorowe w zakresie jednej barwy, fakturę – wyróżnia cechy charakterystyczne i indywidualne ludzi w zależności od wieku, płci, typu budowy; cechy charakterystyczne zwierząt, różnice w budowie, kształcie, ubarwieniu, sposobach poruszania się
	<p>2. Osiągnięcia w zakresie działalności plastycznej i ekspresji twórczej:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się w różnych technikach plastycznych na płaszczyźnie – umie stosować poznane narzędzia i materiały – posługuje się takimi środkami wyrazu plastycznego, jak kształt, barwa, faktura – wykonuje prace rysunkowe, malarskie i graficzne – wypowiada się w różnych technikach, tworząc przestrzenne prace plastyczne (rzeźby w plastelinie, glinie, modelinie i in.) – rysuje kredką, kredą, ołówkiem, patykami (płaskim i okrągłym), piórem, węglem, mazakiem – maluje farbami, tuszami przy użyciu pędzli (płaskich, okrągłych), palców, stempli – wydziera, wycina, składa, przylepia, wykorzystując gazetę, papier kolorowy, makulaturę, karton, ścinki tekstylne itp. – modeluje (lepi i konstruuje) z gliny, modeliny, plasteliny, mas papierowych i innych, z materiałów naturalnych i przemysłowych (np. szyszki, kasztany, żołądź, patyki, kora, papier, bibuła, karton, folia metalowa, cienkie druciki, tworzywa, sznurki, opakowania itd.) – odbija, powiela za pomocą: kalki, tuszu, farby, stempla wykonanego z ziemniaka, gumy, korka i innych tworzyw, a także przy pomocy prostych programów komputerowych

		<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje prace, modele, rekwizyty, impresje plastyczne potrzebne do aktywności artystycznej, naukowej – wykonuje prace i impresje plastyczne jako formy przekazania i przedstawienia uczuć, nastrojów, jako niespodzianki (np. prezent, zaproszenie) – przedstawia zjawiska i wydarzenia z otaczającej rzeczywistości, realne i fantastyczne, uwzględniając możliwości ruchu ludzi i zwierząt, przedstawia obiekty indywidualne i sceny złożone, kolejne etapy zdarzeń – przedstawia sceny, sytuacje, zjawiska, przedmioty, odnosząc je do warunków dotyczących kształtu, wielkości, proporcji, relacji w przestrzeni, barw, faktury, waloru czy kompozycji rytmicznej, symetrycznej, zamkniętej, otwartej – ilustruje sceny i sytuacje (realne i fantastyczne) inspirowane wyobraźnią, baśnią, opowiadaniem, muzyką – przedstawia nastroje, stany uczuciowe, własne i inspirowane przeżyciami, doświadczeniami, marzeniami, stanami pogody, porami roku, utworami literackimi, muzycznymi, filmami, świętami, ważnymi wydarzeniami itd. – tworzy przy użyciu prostej aplikacji komputerowej, np. plakaty, ulotki i inne wytwory – korzysta z narzędzi medialnych w swojej działalności twórczej – umie korzystać z przekazów medialnych w zakresie pozyskiwania informacji o wybranych dziedzinach sztuki – tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej regionu, w którym mieszka
	<p>3. Osiągnięcia w zakresie recepcji sztuk plastycznych:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje i nazywa dziedziny sztuk plastycznych, np. malarstwo, rzeźbę – nazywa dziedziny sztuki użytkowej, np. meblarstwo, tkactwo, ceramikę, hafciarstwo, architekturę, grafikę komputerową – wypowiada się na temat oglądanych dzieł sztuki plastycznej, przedmiotów, obiektów – rozpoznaje wybrane dzieła malarskie

		<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje i nazywa podstawowe gatunki dzieł malarskich i graficznych: pejzaż, portret, scena rodzajowa – nazywa wybrane przykłady dzieł znanych artystów: malarzy, rzeźbiarzy, architektów z regionu swojego pochodzenia lub innych – odróżnia techniki malarskie od graficznych – wyjaśnia pojęcia: oryginał, kopia, obrazu lub rzeźby, reprodukcja – wskazuje miejsca prezentacji sztuk plastycznych
TECHNICZNA	<p>1. Osiągnięcia w zakresie organizacji pracy: – dobiera odpowiednie materiały i narzędzia, posługuje się nimi zgodnie z podanymi zasadami</p>	<ul style="list-style-type: none"> – umie stosować poznane narzędzia i materiały – odmierza odpowiednie ilości materiału (prezentuje ekonomiczny styl działania – nie marnuje materiału) – organizuje pracę i planuje kolejne czynności, utrzymuje ład i porządek w swoim miejscu pracy – utrzymuje porządek wokół siebie (na stoliku, w sali zabaw, szatni, ogrodzie) – sprząta po sobie i pomaga innym w utrzymywaniu porządku – dba o estetykę prac i dobrą organizację warsztatu pracy – wyjaśnia znaczenie oraz konieczność zachowania ładu, porządku i dobrej organizacji pracy ze względów bezpieczeństwa – przedstawia własny pomysł rozwiązań technicznych w realizowanym projekcie – planuje i realizuje własne projekty/prace – zgodnie współdziała w zespole w czasie realizacji tych prac – wie, że dobra organizacja działania technicznego wymaga pracy indywidualnej i współpracy zespołowej – ocenia projekty/prace, wykorzystując poznane i zaakceptowane wartości: systematyczność działania, pracowitość, konsekwencja, gospodarność, oszczędność w odniesieniu do korzystania z czasu, materiałów, narzędzi i urządzeń – wykorzystuje urządzenia techniczne i technologie – zwraca uwagę na zdrowie i zachowanie bezpieczeństwa z uwzględnieniem selekcji informacji, wykonywania czynności użytecznych lub potrzebnych

	<p>2. Osiągnięcia w zakresie znajomości informacji technicznej, materiałów i technologii wytwarzania:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – odczytuje podstawowe informacje techniczne i stosuje w działaniu sposoby użytkowania: materiału, narzędzi, urządzenia zgodnie z instrukcją, w tym multimedialną – określa wartość urządzeń z punktu widzenia cech użytkowych (łatwa lub trudna obsługa), ekonomicznych, estetycznych – wie, że wartość użytkowa urządzenia ma ważne znaczenie w czasie podejmowania decyzji o nabywaniu i stosowaniu – wie, jak wytworzono niektóre przedmioty codziennego użytku (meble, samochody, sprzęt gospodarstwa domowego) – wie, jak ludzie wykorzystywali dawniej i wykorzystują dziś siły przyrody (wiatr, wodę) – rozpoznaje wybrane rodzaje maszyn i urządzeń – podaje przykłady znanych sobie urządzeń wytwórczych (narzędzia, przyrządy), transportowych (samochody, statki, samoloty), informatycznych (komputer, telefon komórkowy) – wymienia różne rodzaje budowli (budynki mieszkalne, biurowe, przemysłowe, mosty, tunele i in.) – zna wybrane rodzaje urządzeń elektrycznych (np. latarka, szczotka do zębów) – wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne z zastosowaniem połączeń nierozłącznych: <ul style="list-style-type: none"> sklejania klejem, wiązania, szycia lub zszywania zszywkami, sklejania taśmą itp. – wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne z zastosowaniem połączeń rozłącznych: <ul style="list-style-type: none"> spinania spinaczami biurowymi, wiązania sznurkiem lub wstążką ozdobną – wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne bez użycia kleju, taśm, zszywek, <ul style="list-style-type: none"> np. wybrane modele technik origami, modele kartonowe wycinane – umie ciąć papier, tekturę i wybrane tworzywa sztuczne – wykonuje przedmioty użytkowe, w tym dekoracyjne i modele techniczne z wykorzystaniem prądu elektrycznego: <ul style="list-style-type: none"> lampion, dekoracja świąteczna – montuje modele papierowe i z tworzyw sztucznych według podanych prostych instrukcji i schematów
--	---	--

		<p>rysunkowych (latawce, makiety domów, statków, samolotów i in.)</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje poznaną technologię przy wykonywaniu przedmiotów użytkowych lub montowaniu wybranych modeli urządzeń – umie obsługiwać urządzenia techniczne, stosując się do zasad podanych w instrukcjach obsługi – wykonuje przedmiot/model/pracę według własnego planu i opracowanego sposobu działania
INFORMATYCZNA	1. Osiągnięcia w zakresie rozumienia, analizowania i rozwiązywania problemów	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy własne układanki i logiczne sekwencje; – poznaje pojęcie algorytmu i tworzy algorytmy najprostszych codziennych czynności; – rozwiązuje zadania i łamigłówki logiczne; – tworzy instrukcje do wymyślonych, własnych gier np. planszowych – określa cechy wspólne dla różnych typów zachowań – np. ruchu – tworzy sekwencje poleceń na potrzeby sterowania obiektem;
	2. Osiągnięcia w zakresie programowania i rozwiązywania problemów z wykorzystaniem komputera i innych urządzeń cyfrowych	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy proste programy w programie Scratch; – steruje obiektem na ekranie; – tworzy ciągi poleceń służące do narysowania określonego kształtu, zawierające proste iteracje (np. kwadrat, prostokąt); – tworzy zaproszenie i dyplom w edytorze tekstu; – formatuje tekst w edytorze tekstu; – wstawia do tekstu obrazy pobrane z internetu, z poszanowaniem prawa o własności intelektualnej. – łączy obrazy z edytora grafiki i internetu z tekstem w edytorze tekstu. – korzysta ze wskazanych stron internetowych – np. scratch.mit.edu, code.org, wikipedia.org, poczty internetowej. – tworzy prostą prezentację multimedialną
	3. Osiągnięcia w zakresie posługiwania się komputerem, urządzeniami cyfrowymi i sieciami komputerowymi.	<ul style="list-style-type: none"> – kopiuje pliki między folderami, – wyszukuje w internecie informacji na zadany temat; – uruchamia przeglądarkę internetową, prawidłowo wpisuje adres strony; – drukuje wykonane przez siebie prace; – kojarzy działanie z efektami pracy komputera z oprogramowaniem;
	4. Osiągnięcia w zakresie rozwijania kompetencji społecznych:	<ul style="list-style-type: none"> – współpracuje z innymi uczniami tworząc proste programy w programie Scratch;

	5. Osiągnięcia w zakresie przestrzegania prawa i zasad bezpieczeństwa:	<ul style="list-style-type: none"> – posługuje się udostępnioną mu technologią zgodnie z ustalonymi zasadami – rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania związane z pracą przy komputerze w szkole i w domu – zna zasady bezpiecznej pracy w Internecie, rozróżnia pożądane i niepożądane zachowania – przestrzega zasad dotyczących korzystania z efektów pracy innych osób
MUZYCZNA	1. Osiągnięcia w zakresie słuchania muzyki: – odróżnia podstawowe elementy muzyki (melodię, rytm, wysokość dźwięku, akompaniament, tempo i dynamikę)	<ul style="list-style-type: none"> – aktywnie słucha muzyki i określa jej cechy – rozpoznaje i wyraża środkami pozamuzycznymi charakter emocjonalny słuchanych utworów – rozpoznaje różne rodzaje źródeł dźwięku – rozpoznaje utwory wykonywane solo i zespołowo, na chór i na orkiestrę – zna i rozpoznaje niektóre rodzaje głosów ludzkich (sopran, bas) – rozpoznaje brzmienie wybranych instrumentów muzycznych (fortepianu, gitary, skrzypiec, trąbki, fletu, perkusji) – zna podstawowe formy muzyczne (AB, ABA) i reaguje ruchem lub gestem na ich części – uczestniczy w koncertach muzycznych w szkole i poza nią – zachowuje się kulturalnie podczas koncertu – wyraża opinie o wysłuchanych prezentacjach muzycznych
	2. Osiągnięcia w zakresie ekspresji muzycznej. Śpiew:	<ul style="list-style-type: none"> – improwizuje głosem proste ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów – śpiewa własne piosenki i rymowanki (rymowanki powitalne, wyliczanki, fraszki szkolne i inne) – podczas śpiewu dba o prawidłową postawę, artykulację i oddech – śpiewa piosenki charakterystyczne dla tradycji i zwyczajów polskich – realizuje proste rytmy i wzory rytmiczne za pomocą sylab rytmicznych – śpiewa i rozpoznaje hymn Polski
	3. Improwizacja ruchowa, rytmika i taniec: – reaguje ruchem na puls rytmiczny i jego zmiany	<ul style="list-style-type: none"> – wykonuje improwizacje ruchowe do podanej muzyki – improwizuje ruch kukietek do muzyki – realizuje proste rytmy i wzory rytmiczne za pomocą sylab rytmicznych, gestów i ruchu – wykonuje taniec dworski z epoki renesansu – tańczy podstawowe kroki i figury poloneza i kujawiaka – zna i tańczy kroki oraz figury gawota oraz prostego ludowego tańca

		rumuńskiego i tańca kowbojskiego
	4. Gra na instrumentach muzycznych:	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza proste rytmy i schematy rytmiczne na instrumentach perkusyjnych – gra proste melodie i akompaniamenty na dzwoneczkach i na flecie – wykonuje proste ilustracje instrumentalne do podanych tekstów i obrazów – improwizuje na instrumentach muzycznych według ustalonych zasad
	5. Osiągnięcia w zakresie znajomości form zapisu dźwięku:	<ul style="list-style-type: none"> – zna wybrane znaki notacji muzycznej i reaguje na nie (wyraża ruchem czas trwania wartości rytmicznych, nut, pauz) – zapisuje dźwięki za pomocą układu klocków rytmicznych i wykorzystuje zapis w zabawie – korzysta z zapisu melodii w czasie gry na flecie lub na dzwoneczkach – wie, że muzykę można zapisać za pomocą znaków muzycznych, zarejestrować przy pomocy komputera, dyktafonu, telefonu
WYCHOWANIE FIZYCZNE	1. Osiągnięcia w zakresie utrzymania higieny osobistej i zdrowia:	<ul style="list-style-type: none"> – utrzymuje w czystości ręce i całe ciało – przebiera się przed zajęciami ruchowymi i po ich zakończeniu – wykonuje te czynności samodzielnie i w stosownym momencie – dostosowuje strój w trakcie zajęć ruchowych na świeżym powietrzu do rodzaju pogody i pory roku (nakrycie głowy – słońce, lekki mróz itp.) – dostosowuje strój w trakcie zajęć ruchowych w pomieszczeniu do panujących tam warunków – wyjaśnia znaczenie ruchu w procesie utrzymania zdrowia – zna wartość aktywności fizycznej i właściwego odżywiania dla prawidłowego funkcjonowania organizmu – przygotowuje we właściwych sytuacjach i w odpowiedni sposób swoje ciało do wykonywania ruchu, np. pływania, kilkugodzinnej wycieczki, wędrówki itp. – ma świadomość znaczenia systematyczności i wytrwałości w wykonywaniu ćwiczeń – uznaje, że każdy człowiek ma inne możliwości w zakresie sprawności fizycznej – akceptuje sytuację dzieci, które z uwagi na chorobę nie mogą być sprawne w każdej formie ruchu – wyraża zrozumienie i empatię poprzez zachowanie wyprowadzone z tych

		<p>wartości</p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia i można im zapobiegać (szczepienia ochronne, właściwe odżywianie, aktywność fizyczną przestrzeganie higieny) – dba o prawidłową postawę podczas siedzenia w ławce i przy stole – zna wartość aktywności fizycznej i właściwego odżywiania dla prawidłowego funkcjonowania organizmu – właściwie zachowuje się w czasie choroby – wie, że nie można samodzielnie zażywać żadnych leków ani stosować środków chemicznych niezgodnie z przeznaczeniem – posługuje się przyborami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem – umie wybrać bezpieczne miejsce do zabaw i gier ruchowych – wie, do kogo zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia – zna numery służb ratunkowych i ogólnopolski numer alarmowy 112
	<p>2. Osiągnięcia w zakresie sprawności motorycznych:</p>	<ul style="list-style-type: none"> – przyjmuje podstawowe pozycje do ćwiczeń: postawa zasadnicza, rozkrok, wykrok, zakrok, stanie na jednej nodze, klęk podparty, przysiad podparty, podpór przodem, podpór tyłem, siad klęczny, skrzyżny, skulony, prosty – wykonuje skłony, skrętoskłony – pokonuje w biegu przeszkody naturalne i sztuczne – biega z wysokim unoszeniem kolan – biega w połączeniu ze skokiem – biega z przenoszeniem przyborów, np. piłki, pałeczki – biega z rzutem do celu ruchomego i nieruchomego – biega w różnym tempie – realizuje marszobieg – wykonuje przewrót w przód i w tył na materacu z przysiadu podpartego – rzuca i podaje jedną ręką piłką małą i dużą w miejscu i w ruchu – rzuca oburącz do przodu, znad głowy, piłką małą i dużą – toczy i kozłuje piłkę – rzuca małymi przyborami na odległość i do celu – skacze na jednej nodze i obunóż ze zmianą tempa, kierunku, pozycji ciała

		<ul style="list-style-type: none"> – skacze w dal dowolnym sposobem – skacze przez skakankę – podnosi i przenosi przybory – wykonuje przeskok zawrotny przez ławeczkę, naskoski z zeskoki, skoki zajęcze – wykonuje skłony, skrętoskłony – wykonuje przetoczenie, czołganie, podciąganie – wykonuje czworakowanie ze zmianą kierunku i tempa ruchu – wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru i z przyborem, np. na ławeczce gimnastycznej – wspina się, np. na drabinkach – mocuje się w parach w pozycjach niskich i wysokich – wykonuje próbę siły mięśni brzucha – wykonuje próbę gibkości dolnego odcinka kręgosłupa – współpracuje z partnerem i całym zespołem podczas zadań gimnastycznych – samodzielnie wykonuje ćwiczenia prowadzące do zapobiegania wad postawy
	<p>3. Osiągnięcia w zakresie różnych form rekreacyjno-sportowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> – bierze udział w zespołowych zabawach ruchowych, minigrach i grach terenowych, zawodach sportowych – reaguje ruchem na zmiany rytmu, tempa i głośności (zabawy orientacyjno-porządkowe z zastosowaniem sygnałów dźwiękowych) – respektuje i podporządkowuje się decyzjom sędziego – organizuje zespołową zabawę lub grę ruchową z wykorzystaniem przyboru lub bez – zachowuje powściągliwość w ocenie sprawności fizycznej kolegów i koleżanek – uczestników zabawy – respektuje ich prawo do indywidualnego tempa rozwoju – radzi sobie w sytuacji przegranej i akceptuje zwycięstwo, np. drużyny przeciwnej – gratuluje drużynie zwycięskiej sukcesu – respektuje przepisy, reguły zabaw zespołowych, gier ruchowych i sportowych – respektuje przepisy ruchu drogowego w odniesieniu do pieszych, rowerzystów, rolkarzy, biegaczy i innych osób, których poruszanie się w miejscu publicznym może tworzyć zagrożenie

		<p>bezpieczeństwa</p> <ul style="list-style-type: none"> – uczestniczy w zabawach i grach zespołowych z wykorzystaniem różnych rodzajów piłek, np. ringo, mini- -koszykówka, mini-siatkówka, mini-piłka ręczna i nożna – potrafi wykonać prawidłowo elementy charakterystyczne dla tych gier: rzuty ringiem, piłką do kolegi, oburącz <p>stojąc lub w biegu, elementy kozłowania stojąc lub w biegu, rzucanka siatkarska itd.</p> <ul style="list-style-type: none"> – układa zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy – układa niekonwencjonalne zespołowe zabawy ruchowe i w nich uczestniczy, np. wyścig olbrzymów – <p>czworakowanie w dużych butach, wyścig klaunów – wędrówka pary uczniów połączonych szarfą itp.</p> <ul style="list-style-type: none"> – ma świadomość, iż sukces w takiej zabawie odnosi się dzięki sprawności, zaradności i współdziałaniu – jeździ na dostępnym sprzęcie sportowym, np. na hulajnodze, rolkach, deskorolce, rowerze, sankach, łyżwach
--	--	---